

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-10
Besvaras senast
2025-04-16 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1025 Ansvar för det humanitära biståndet

Världen befinner sig i en humanitär kris utan motstycke i modern tid. Enligt FN:s kontor för samordning av humanitära insatser (OCHA) har över 300 miljoner människor i 2024 varit i behov av humanitärt stöd – en ökning från tidigare år. Konflikter i Ukraina, Gaza, Sudan och Myanmar har förvärrats, samtidigt som klimatkriser och svält ökar i Afrika, Mellanöstern och delar av Asien.

I detta läge skulle man förvänta sig att Sverige, med sin tradition av solidaritet och internationellt ansvarstagande, agerar kraftfullt för att rädda liv. Men i Sidas årsredovisning för 2024 framgår något annat. Sida redovisar (sidan 14) att det humanitära biståndet under året minskat jämfört med tidigare år, trots ökade behov. I vissa regioner har det humanitära stödet dessutom förskjutits till mer långsiktiga insatser – vilket i sig kan vara värdefullt, men inte när akuta behov kvarstår.

Årsredovisningen visar också att regeringen i sin styrning prioriterat garantier, näringslivssamarbeten och tematiska strategier – men de humanitära åtagandena har inte stärkts i motsvarande grad. Detta står i direkt motsats till Sveriges tidigare roll som humanitär stormakt och riskerar att urholka vår internationella trovärdighet.

FN, EU och andra multilaterala aktörer har gång på gång vädjat till givarlandet Sverige att stå upp för det humanitära systemet. I flera av de största katastroferna 2024 har Sverige förhållit sig passivt eller levererat stöd långt under tidigare nivåer. Det har bland annat rapporterats om avbrutna insatser i Demokratiska republiken Kongo, reducerade humanitära stödprogram i Syrien och minskat bidrag till WFP:s nödinsatser i Östafrika.

Regeringen har ett ansvar att säkerställa att Sveriges humanitära åtaganden motsvarar behoven och våra folkrättsliga förpliktelser. Det kräver inte bara politisk vilja utan även samordning mellan Utrikesdepartementet, som styr biståndet, Finansdepartementet, som fastställer ramarna, och Justitiedepartementet, som ansvarar för Sveriges folkrättsliga åtaganden i internationella kriser.

Mot denna bakgrund är det angeläget att regeringen förklarar varför det humanitära biståndet minskat under ett år där behoven varit större än någonsin

samt vilka åtgärder som vidtagits – eller inte vidtagits – för att möta denna globala nödsituation.

Jag vill därför fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka konkreta åtgärder, om några, har statsrådet inom ramen för sin tjänsteutövning vidtagit för att motverka den minskning av det humanitära biståndet som Sida redovisar i sin årsrapport för 2024, trots att de globala behoven ökat, och hur har regeringen i samordning med Finansdepartementet och Justitiedepartementet säkerställt att Sveriges internationella humanitära åtaganden fullföljs i enlighet med folkrätten?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch